

JAARVERSLAG 2021

Resultaten Fiom

voor het ministerie van VWS

Voorwoord

We kijken terug op 2021 als een jaar, waarin weer hard is gewerkt en veel is bereikt. Een jaar waarin we ons moesten verhouden tot Covid-19 en de bijbehorende maatregelen. En in een jaar waarin veel is gebeurd: bekend werd dat meer voormalig fertiliteitsartsen hun eigen sperma hebben gedoneerd zonder dat wensouders hiervan wisten; de minister van Rechtsbescherming besloot om het onderzoek naar afstand ter adoptie in het verleden stop te zetten en we waren in afwachting van een nieuw kabinet. Er was daarnaast internationaal veel discussie over het recht op abortus, wat van invloed was op het debat in Nederland. Ook werd de interlandelijke adoptieprocedure per direct opgeschort naar aanleiding van het rapport van de Commissie Joustra en werd een start gemaakt aan het verzamelen van bouwstenen voor het expertisecentrum interlandelijke adoptie.

Al deze ontwikkelingen waren van invloed op ons werk en hebben geleid tot veel aandacht van de media. Aandacht die bijdraagt aan het bespreekbaar maken van ervaringen, dilemma's en wensen voor verbetering van beleid of praktijk. De inzet van Fiom daarbij is het stimuleren van een genuanceerd debat. Dit doen we op basis van het delen van kennis van ervaringsdeskundigen, vanuit de dienstverlening en uit onderzoek. Onze wetenschappelijke tak heeft in 2021 verder vorm gekregen, waarbij de verbinding met de praktijk en samenwerking met anderen, belangrijke pijlers zijn.

Steeds meer mensen, waaronder ook professionals, wisten de weg naar onze informatie en online-aanbod te vinden. We hebben dit online aanbod het afgelopen jaar verder ontwikkeld. We sluiten hierdoor steeds beter aan op de behoefte van de doelgroepen om zich op een zelfgekozen moment te kunnen informeren. Meer informatie over de uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten, leest u in dit jaarverslag. Het jaar 2021 heeft ons geleerd om onze kennisdeling verder uit te werken op een manier zoals deze past bij de doelgroepen. We zagen terug in de websitebezoeken dat er behoefte is aan online informatie. Ook de online hulp bij abortusverwerking is gestegen ten opzichte van voorgaande jaren.

Op het gebied van donorconceptie en interlandelijke adoptie hebben we een roerig jaar gekend, dit doordat naar buiten kwam dat voormalig fertiliteitsartsen in het verleden zelf sperma gedoneerd hebben zonder dat de wensouders hiervan wisten. Doordat donorconceptie meer in de media is geweest, is het onderwerp ook makkelijker bespreekbaar. Vanuit onze expertise hebben we hier aan bij kunnen dragen. Daarnaast werd interlandelijke adoptie opgeschort. Dit heeft veel tweeweg gebracht in het veld en in ons werk.

De ervaringen met online werken uit 2020 hebben we in 2021 nog verder vorm gegeven, en dat sluit aan bij de wensen van onze doelgroepen. Ook onze tak wetenschappelijk onderzoek heeft meer vorm gekregen, waardoor de kennisdeling waarbij we met de voeten in de klei staan weer van waarde bleek.

Hoe we concreet invulling hebben gegeven aan onze doelen voor het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, leest u in dit jaarverslag.

Ellen Giepmans
Directeur-bestuurder Fiom

Inhoud

Begroting 2021.....	1
Strategisch kader	2
Missie en visie 2021.....	2
Strategische speerpunten 2021 – 2023	3
Leeswijzer	3
1. Ongewenste zwangerschap	4
1.1. Inleiding.....	4
1.2. Doelen 2021	4
1.3. Resultaten 2021	5
Kennisdeling publiek.....	5
Kennisdeling professionals	6
Kennisdeling cliënten - Specialistische dienstverlening.....	7
Kennisontwikkeling - Wetenschappelijk onderzoek	7
1.4. Begroting & realisatie.....	9
1.5. Verantwoording middelen: tijd en geld	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2. Verwantschapsvragen	10
2.1 Inleiding	10
2.2 Doelen 2021	11
2.3 Resultaten 2021	11
Kennisdeling publiek.....	11
Kennisdeling professionals	14
Kennisdeling cliënten - Specialistische dienstverlening.....	15
Kennisontwikkeling - Wetenschappelijk Onderzoek.....	18
2.4. Begroting & realisatie.....	21
2.5 Verantwoording middelen: tijd en geld	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3. Programma overstijgende onderdelen	22
3.1 Kennisdeling en kennisontwikkeling	22
3.2. Bedrijfsvoering.....	24
HR	24
Privacy	26
Raad van Toezicht.....	26
Ondernemingsraad.....	27
Klachtencommissie	27

Begroting 2021

BEGROOT		Uren	Urenwaarde	aanvullende directe kosten	Toegerekende indirecte kosten	Totale kosten	Totale directe inkomsten	Toegerekende indirecte inkomsten	Totale waarde
1.	Programma Ongewenste Zwangerschap	9.882	923.247	77.855	197.477	1.198.579	-57.844	-205.798	934.937
2.	Programma Verwantschapsvragen	28.122	2.250.263	273.856	481.321	3.005.440	-182.657	-501.601	2.321.182
		38.004	3.173.510	351.711	678.798	4.204.019	-240.501	-707.399	3.256.119

Werkelijk		Uren	Urenwaarde	aanvullende directe kosten	Toegerekende indirecte kosten	Totale kosten	Totale directe inkomsten	Toegerekende indirecte inkomsten	Totale waarde
1.	Programma Ongewenste Zwangerschap	10.248	873.781	77.819	159.171	1.110.771	-16.237	-191.352	903.182
2.	Programma Verwantschapsvragen	25.935	2.211.311	286.254	402.821	2.900.385	-61.131	-484.262	2.354.992
		36.183	3.085.092	364.072	561.992	4.011.156	-77.368	-675.614	3.258.174

Strategisch kader

Missie en visie 2021

Fiom is in 1930 opgericht. De wortels van de organisatie liggen in een tijd waarin moest worden opgekomen voor de belangen van de ongehuwd zwangere vrouw en het recht om zelf voor haar kind te mogen zorgen. Fiom bood zelf geen hulp, maar was een centraal punt voor instellingen en hulpzoekenden. Zij vertegenwoordigden de instellingen bij de overheid om te komen tot subsidieregelingen over het hele land. In de loop der tijd zijn de thema's en activiteiten van de organisatie aangepast aan de maatschappelijke behoefte en mogelijkheden, waaronder het stimuleren van keuzevrijheid. Van aandacht voor de ongewenst zwangere vrouw, naar ook aandacht voor de partner, het afgestane en geadopteerde kind en voor (aspirant) adoptieouders. Van mensen op zoek naar afstammingsgegevens naar donorkinderen, donoren en (wens-)ouders.

Anno 2021 is Fiom een kenniscentrum met gespecialiseerde dienstverlening op het gebied van ongewenste zwangerschap, (afstand ter) adoptie en verwantschapsvragen. Het ontwikkelen en delen van kennis met het publiek, professionals en clientgroepen staat voor ons centraal.

Missie

Fiom is er voor iedereen met vragen over het wel of niet hebben van een kinderwens, verwantschap en het gescheiden van biologische ouder(s) opgroeien. We helpen antwoorden te vinden, keuzes te maken en om te gaan met de gevolgen van deze levensbepalende thema's.

We staan daarbij voor het zelfbeschikkingsrecht van ongewenst zwangere vrouwen, het recht van ieder kind om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen in een veilige omgeving en het recht om te weten van wie je afstamt.

Visie

Vragen over het wel of niet hebben van een kinderwens, verwantschap en het gescheiden van biologische ouder(s) opgroeien komen in elke generatie voor. De maatschappelijke opvattingen over deze levensbepalende thema's bewegen met de tijd mee.

Door technologische en digitale ontwikkelingen is informatie toegankelijk voor iedereen en kunnen mensen over de hele wereld met elkaar in contact komen. Dit zorgt voor meer mogelijkheden om een gezin te vormen en om biologische familie te zoeken. Er ontstaan hierdoor nieuwe vragen en morele dilemma's rondom maakbaarheid, identiteit en herkomst. Betrouwbare informatie draagt bij aan het kunnen maken van keuzes en het kunnen overzien van de gevolgen.

We zetten ons in voor een samenleving waarin ieder mens ruimte ervaart om eigen keuzes te kunnen maken, zonder te worden veroordeeld. We stimuleren de dialoog door onze inzichten, ervaringen en opvattingen te delen en dragen daarmee bij aan een maatschappij waarin verschillende invalshoeken naast elkaar kunnen bestaan.

Om dit doel te bereiken verbinden we als expertisecentrum kennis uit onderzoek aan inzichten en ervaring uit de praktijk. Mensen die persoonlijk ervaring hebben met deze thema's leveren net als onze

partners een belangrijke bijdrage. Samen maken we het verschil voor mens en maatschappij. |

Strategische speerpunten 2021 – 2023

1. Dienstverlening op maat, aansluitend bij veranderende behoeften van de doelgroep
2. Dienstverlening voor nieuwe doelgroepen, voortkomend uit globalisering en nieuwe vormen van gezinsvorming
3. Aanjager richting stakeholders met als doel grotere impact bewerkstelligen op beleid, dialoog en aandacht voor standpunten
4. Een heldere positionering als expertise centrum onder de naam Fiom, op basis van de verbindende paraplu op levensbepalende thema's
5. Positie van gevestigde onderzoeksinstelling
6. Additionele geldstromen om meer ambities te kunnen realiseren
7. Een passende organisatiestructuur en cultuur om ambities te kunnen realiseren

Leeswijzer

We beginnen dit jaarverslag met een toelichting op de activiteiten behorende bij de doelen van onze inhoudelijke programma's Ongewenste Zwangerschap en Verwantschapsvragen. Het laatste hoofdstuk bestaat uit een toelichting op de activiteiten binnen de programma overstijgende onderdelen.

1. Ongewenste zwangerschap

1.1. Inleiding

Ongewenste zwangerschap was ook in 2021 een belangrijk thema, zowel voor de vrouwen (en hun partners) die hiermee te maken kregen als binnen het maatschappelijke debat. In Nederland kan iedereen met vragen over ongewenste zwangerschap en hulp bij het maken van een beslissing terecht bij Fiom. We bieden informatie over de keuzeopties, delen kennis over de ervaringen met ongewenste zwangerschap en coördineren het netwerk keuzehulp, inclusief het opleidingsprogramma Keuzehulp. Waar de aanpassingen aan de Covid-19 maatregelen in 2020 voor onrust zorgden, is er in 2021 een goede en duurzame werkwijze gevonden waarbij keuzehulp zowel online/telefonisch als op locatie werd geboden door de verschillende keuzehulpverleners verspreid door het land. Doordat er in het algemeen meer werd thuisgewerkt en contact op afstand plaatsvond, was er een grotere behoefte aan online informatie. Dat ziet Fiom terug in een toename in het aantal gebruikers van de module 'Zwanger, wat nu?' in 2021. Voor onbedoeld zwangere vrouwen die overwegen hun kind af te staan ter adoptie, heeft Fiom ook in 2021 begeleiding op maat geboden en gewerkt aan een protocol specifiek voor vrouwen in nood die gaan bevallen. Het belang hiervan werd benadrukt toen in februari een pasgeboren baby in een vuilcontainer werd gevonden¹. Nadat moeder werd gevonden, heeft Fiom haar begeleiding kunnen bieden.

De in 2021 gepubliceerde abortuscijfers zijn stabiel gebleven en met een lichte daling in lijn met voorgaande jaren², hetzelfde geldt voor de cijfers rondom tienerzwangerschap. Doordat 2021 een verkiezingsjaar was met een lange formatieperiode, was het rustig rondom debatten over ethische vraagstukken, waaronder ongewenste zwangerschap en abortus. Begin 2021 was er nog wel een belangrijk moment waarbij de motie voor het afschaffen van de verplichte beraadtermijn bij abortus door de Tweede Kamer is aangenomen³.

Fiom heeft haar rol als coördinator van keuzehulp en als kenniscentrum ongewenste zwangerschap verder kunnen bestendigen in lijn met het zevenpuntenplan 'Onbedoelde Zwangerschap' 2019-2024. Ook in 2021 leefden de thema's ongewenste zwangerschap en abortus in de maatschappij. Door kennis en ervaringen over ongewenste zwangerschap te delen hebben we een bijdrage geleverd aan bewustwording en gestimuleerd om het gesprek aan te gaan en vragen te stellen in plaats van een mening te geven. Een voorbeeld hiervan was onze campagne 'Ongewenste zwangerschap: 3 op de 4 heeft vaste relatie'.

1.2. Doelen 2021

Kennisdeling:

- Het uitbreiden van het kennisaanbod en het intensiveren van de (digitale) kennisoverdracht aan publiek en professionals

---

¹ <https://fiom.nl/over-fiom/nieuws/hulp-ongewenste-zwangerschap>

² <https://fiom.nl/over-fiom/nieuws/abortuscijfers-2020-vrouwen-tussen-25-30-jaar-opnieuw-grootste-groep>

³ <https://fiom.nl/over-fiom/nieuws/afschaffen-beraadtermijn-abortus-eerste-stap-gezet>

- Het borgen van landelijke zorg aan ongewenst zwangere vrouwen door het onderhouden en uitbreiden van de landelijke samenwerkingsafspraken
- Het behouden van het huidige dienstverleningsaanbod met op maat begeleiding aan kwetsbare groepen

Kennisontwikkeling:

- Het versterken van het onderzoeksprogramma en het uitbreiden van onderzoeksprojecten inclusief internationale samenwerkingen op het gebied van ongewenste zwangerschap

1.3. Resultaten 2021

Kennisdeling publiek

In 2021 hebben we op verschillende wijzen kennis gedeeld met het publiek. De kennispagina's over ongewenste zwangerschap en de keuzeopties op de website van Fiom zijn aangevuld met nieuwe informatie. Ook de kenniscollecties hebben nieuwe items gekregen met daarin de laatste inzichten en kennis over ongewenste zwangerschap, afstand ter adoptie (en pleegplaatsing) en abortus. De online zelfhulpmodule 'Zwanger, wat nu?' is in januari in een nieuwe omgeving gelanceerd, waarbij de opdrachten zijn uitgebreid en er meer ruimte is voor opdrachten die samen met de partner kunnen worden gedaan. In totaal hebben ruim 30.000 mensen de kennispagina's 'Zwanger, wat nu?' bezocht en hebben 1.987 vrouwen en mannen gebruik gemaakt van de online zelfhulpmodule. Dit is het meest bezochte onderdeel van de Fiom website. Ook de pagina's over abortus werden veel bezocht en bekeken.

Rondom de keuze-opties afstand ter adoptie hebben we in 2021 ervaringsverhalen verzameld van vrouwen die recentelijk (na 2015) afstand hebben gedaan van hun kind of dit hebben overwogen. Deze ervaringsverhalen zijn gebundeld in een besloten omgeving waar onbedoeld zwangere vrouwen, die momenteel in een besluitvormingsproces zitten over het wel of niet afstaan van hun kind, deze ervaringen kunnen lezen en hier steun uit kunnen halen.

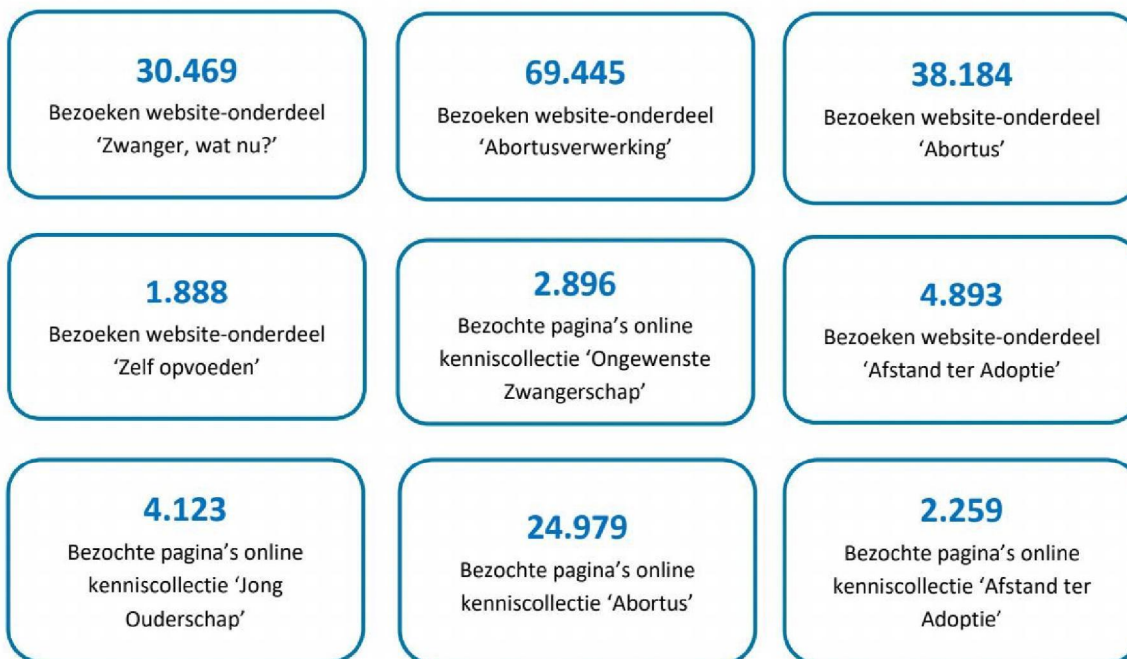
We hebben op diverse momenten kennis gedeeld over ongewenste zwangerschap en abortus in de media. Een voorbeeld hiervan was onze bijdrage aan het [NPO1 radioprogramma Gaan!](#) waar onze collega Eline Dalmijn live in de uitzending vragen van luisteraard beantwoordde. Specifiek voor vrouwen met vragen over abortus en de verwerking daarvan organiseerde we een Facebook live event waarbij werd ingegaan op de momenten die de gedachten en gevoelens over je abortuservaring oproepen.

We hebben nieuwe inzichten uit onderzoek vertaald naar kennisproducten voor het publiek. Twee voorbeelden daarvan zijn de factsheets '[Online module Zwanger, wat nu? 2015-2019](#)' en '[Online hulp bij abortusverwerking 2016-2020](#)'.

Er bestaan nog veel misvattingen over ongewenste zwangerschap en wie dit overkomt. In december hebben we de onlinecampagne '[Ongewenst zwanger: 3 op 4 heeft vaste relatie](#)' gelanceerd om meer bewustwording te creëren over ongewenste zwangerschap in een vaste relatie en een gesprek hierover te bevorderen. Met behulp van advertenties op Facebook en Instagram hebben we 1.311.666 personen bereikt binnen de doelgroep vrouwen en mannen tussen 16 en 50 jaar. 98.350 personen hebben de landingspagina van de campagne bezocht en één of meer van de ervaringsverhalen gelezen. Gemiddeld bleef een bezoeker 1.16 minuten op een pagina, wat een lange tijd is en aangeeft dat de informatie en kennis echt is gelezen.

Naast het delen van kennis met het brede publiek hebben we ook de Tweede Kamer en bewindspersonen in Den Haag gevoed op de thema's ongewenste zwangerschap, abortus, afstand ter

adoptie en keuzehulp. We hebben kennisdossiers voor Tweede Kamerleden en beleidsmakers ontwikkeld met daarin de belangrijkste informatie gebundeld. Daarnaast hebben we input geleverd voor de debatten die gingen over ongewenste zwangerschap, abortus en keuzehulp.

Kennisdeling professionals

Fiom is op het gebied van ongewenste zwangerschap, keuzehulp, afstand ter adoptie en abortusverwerking de verbindende factor in de zorgketen. Naast het trainen van de keuzehulpverleners in het netwerk keuzehulp, werkt Fiom ook samen met de eerstelijns zorgverleners op basis van de landelijke samenwerkingsafspraken.

Op het gebied van keuzehulp hebben we huisartsen (in opleiding), verloskundigen, abortusverpleegkundigen en medisch maatschappelijk werkers getraind. We hebben hen gevoed met de nodige actuele kennis over ongewenste zwangerschap, de vraagstukken die er spelen bij vrouwen (en partners) en de rol die de zorgverleners hierbij spelen. We hebben tevens een verkenning gedaan onder huisartsen en POH-GGZ over wat hun behoeftes precies zijn en hoe zijn in de praktijk te maken krijgen met ongewenste zwangerschap. De input vanuit deze verkenning wordt gebruikt om in 2022 het aanbod aan huisartsen door te ontwikkelen en aan te vullen met een aanbod, o.a. [een webinar](#), over keuzehulp voor POH-GGZ. Daarnaast hebben we het aanbod aan eerstelijns zorgprofessionals uitgebreid met een training over keuzehulp bij vrouwen (en mannen) in een multiprobleem situatie en cultuursensitief werken in de begeleiding bij ongewenste zwangerschap.

Fiom werkt nauw samen met partners uit de keten en collega kennisinstituten, waaronder NGvA, NHG, SeksHag, Rutgers, Humanistisch Verbond, Dokters van de Wereld, GGD Ghor, Sense, Fiom Utrecht, Fiom Amsterdam (Altra), FIOM Den Haag, Siriz, Beschermde Wieg en de Raad van de Kinderbescherming. Zo hebben we in 2021 deelgenomen aan netwerkoverleggen met belangrijke partners binnen Nederland en hebben we een uitwisselingsbijeenkomst georganiseerd met Fara in België. Samen met SeksHAG en Rutgers hebben we een voorstel uitgewerkt voor verdere implementatie van de leidraad onbedoelde zwangerschap voor huisartsen. In het najaar hebben we een uitwisselingsdag georganiseerd met alle partners van het protocol 'Afstand ter Adoptie'. Tijdens

deze dag stonden de thema's late ontdekking zwangerschap, minderjarige onbedoeld zwangere vrouwen en open adoptie centraal.

In het versterken van onbedoeld zwangere vrouwen in nood heeft Fiom samen met de Raad en Beschermd Wieg verder gewerkt aan het protocol 'Beschermd Bevallen'. Daarnaast hebben we kennis over de begeleiding van Poolse vrouwen die afstand ter adoptie overwegen gedeeld via een webinar voor professionals uit het veld.

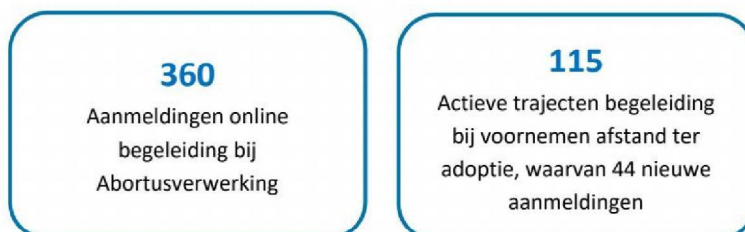

Kennisdeling cliënten - Specialistische dienstverlening

Zeer specialistische dienstverlening rondom ongewenste zwangerschap is een taak van Fiom. Het gaat hier om begeleiding bij het voornemen afstand ter adoptie en online begeleiding aan vrouwen die behoefte hebben aan nazorg na een abortus.

In 2021 hebben we in totaal 115 onbedoeld zwangere vrouwen begeleid die overwogen het kind af te staan ter adoptie. Hiervan waren er 44 nieuwe aanmeldingen in 2021 en 71 trajecten die doorliepen vanuit 2020.

Er hebben zich 360 vrouwen gemeld voor begeleiding bij het verwerken van hun abortus binnen de online module 'Abortusverwerking'. De module was eind 2020 vernieuwd en heeft in 2021 voor het eerst in nieuwe vorm een volledig jaar gedraaid.

Kennisontwikkeling - Wetenschappelijk onderzoek

Onderzoeken

Late ontdekking zwangerschap

Het onderzoek 'Late ontdekking zwangerschap' heeft als doel om meer inzicht te krijgen in de verklaringen voor het laat ontdekken van een zwangerschap (bij 30+ weken zwangerschap) en de ervaringen en zorgbehoeften van vrouwen die dit hebben meegemaakt. Het onderzoek bestond uit een literatuurstudie en kwalitatieve studie, waarbij de opbrengsten vertaald worden naar een

wetenschappelijke publicatie in 2022. Daarnaast gebruiken we de resultaten voor kennisdeling met het publiek in 2022.

Beleving abortuspil

In 2021 hebben we met behulp van alle abortusklinieken in Nederland data verzameld over de ervaringen van vrouwen die kozen om hun zwangerschap af te breken met de abortuspil. De analyse zal plaatsvinden in 2022 en de resultaten worden verwerkt in een publicatie die we eind 2022 willen indienen bij een Engelstalig wetenschappelijk tijdschrift voor een peer review.

Onbedoelde zwangerschap bij ongedocumenteerde vrouwen

In samenwerking met Dokters van de Wereld heeft Fiom onderzoek gedaan naar de toegang tot reproductieve zorg van onbedoeld zwangere vrouwen die ongedocumenteerd in Nederland verblijven. Tijdens dit onderzoek hebben we ongedocumenteerde vrouwen en diverse zorgprofessionals uit het veld geïnterviewd. De bevindingen van dit onderzoek worden in 2022 vertaald naar concrete verbeterpunten voor de praktijk en een wetenschappelijke publicatie.

Landelijke Afstand ter Adoptie Registratie

Sinds 2015 worden de gegevens verzameld van de trajecten waarbij onbedoeld zwangere vrouwen overwegen hun kind ter adoptie af te staan in de Landelijke Afstand Ter Adoptie Registratie (LATAR). In 2021 heeft Fiom de data van 5 jaar LATAR geanalyseerd en vertaald naar twee kennisproducten, één voor het brede publiek en één voor ketenpartners die betrokken zijn bij begeleiding bij afstand ter adoptie. Deze producten worden begin 2022 gepubliceerd. Daarnaast zijn de nieuwe data van het jaar 2020 verwerkt in een rapport dat eind 2021 is uitgekomen.

Ongewenste zwangerschap bij de huisarts

In samenwerking met het UMCG hebben we onderzoek gedaan naar ongewenste zwangerschap in de huisartsenpraktijk. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van de data die door huisartsen wordt geregistreerd in de database van het Academisch Huisartsen Ontwikkel Netwerk (AHON) in Noord Nederland. Het geeft nieuw inzicht in hoeveel vrouwen bij de huisarts komen voor hulp bij onbedoelde zwangerschap, psychosociale klachten die daarmee samenhangen en anticonceptiegebruik. Deze resultaten zullen in 2022 worden verwerkt in een wetenschappelijke publicatie.

Wetenschappelijke publicaties onbedoelde zwangerschap

Fiom heeft twee geneeskunde studenten begeleid bij hun literatuurstudie en bijgedragen aan de wetenschappelijke publicaties die zij hebben ingediend bij een medisch wetenschappelijk tijdschrift. Het ene artikel gaat over de begeleiding van ongewenst zwangere vrouwen in de huisartsenpraktijk en het andere over de kenmerken van vrouwen met een onbedoelde zwangerschap.

Literatuuronderzoek zelfbeschikkingsrecht

Tot slot hebben we een literatuuronderzoek gedaan naar het zelfbeschikkingsrecht door de jaren heen en hebben we deze inzichten vertaald in een kennisartikel dat in 2022 online zal komen.

Publicaties, rapporten en factsheets

Naast de uitvoer voor bovenstaande onderzoeken hebben we tevens een aantal kennisproducten gepubliceerd. Zo hebben we de inzichten in het aantal keuzehulpgesprekken gebundeld in de [Factsheet keuzehulp 2020](#) & [Factsheet keuzehulp 2019](#).

In 2021 is het rapport '[Interculturele hulpverlening bij onbedoelde zwangerschap](#)' uitgekomen, de publicatie behoort bij het onderzoek uitgevoerd in 2020.

Begin 2021 is het rapport over de clienttevredenheidonderzoek voor de online zelfhulp module 'Zwanger, wat nu?', online abortusverwerking en begeleiding bij voornemen afstand ter adoptie over het jaar 2020 verschenen. Cliënten beoordelen deze diensten met gemiddeld een 8,5.

In samenwerking met de uitvoerende partners keuzehulp bij onbedoelde zwangerschap heeft Fiom het landelijk clienttevredenheidsonderzoek Keuzehulp uitgevoerd. De uitkomsten hiervan zijn in de vorm van een rapport met het ministerie van VWS en de uitvoerende partners gedeeld.

Eind december is het rapport de [LATAR 2020 De Landelijke Afstand ter Adoptie Registratie](#) uitgebracht. Ten slotte is eind december 2021 ons artikel over het welbevinden van tienermoeders op de lange termijn 'Life after teenage childbearing: A Long-Term View on Teenage Mothers' Wellbeing' gepubliceerd in het tijdschrift *Journal of Infant and Reproductive Psychology*: <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1080/02646838.2021.2013456>

Presentaties op conferenties, workshops en webinars

- Presentaties gegevens tijdens de WONCA virtual conference op 6-10 juli 2021 over:
  - a. Unwanted pregnancy: greater insight in reproductive and psychosocial care needs of women by analysing registration data of general practitioners." (Engelstalig)
  - b. Women and partners facing an unwanted pregnancy need more counselling and support in the decision-making process and antenatal, post-partum and post abortion care: conclusions from a systematic review".
  - c. Characteristics of women with an unintended pregnancy: a systematic review.
- Webinar op 4 maart 2021: 'Interculturele hulpverlening bij onbedoelde zwangerschap: Poolse arbeidsmigranten die overwegen hun kind af te staan ter adoptie'.

1.4. Begroting & realisatie

	uren	waarde	Directe kosten	Indirecte kosten	Subtotaal	Directe inkomsten	Indirecte inkomsten	Investering
Programma Ongewenste Zwangerschap								
Kennisdeling publiek/politiek - OZ	3.035	242.854	46.125	51.945	340.924	-12.246	-54.134	274.544
Werkelijke Q-waarde	2.649	225.863	69.371	41.144	336.378	-1.617	-49.462	285.298
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	87%	93%	150%	79%	99%	13%	91%	104%
Kennisdeling professional - OZ	2.403	192.283	7.603	41.128	241.014	-21.338	-42.861	176.815
Werkelijke Q-waarde	1.894	161.489	963	29.417	191.869	-13.120	-35.365	143.385
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	79%	84%	13%	72%	80%	61%	83%	81%
Kennisdeling (kwetsbare) ongewenst zwangere vrouwen -OZ	4.100	328.074	15.814	70.173	414.061	-16.104	-73.130	324.826
Werkelijke Q-waarde	3.662	312.235	3.956	56.878	373.069	0	-68.377	304.691
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	89%	895%	25%	81%	90%	0%	94%	94%
Kennisontwikkeling - onderzoek - OZ	2.000	160.036	8.313	34.231	202.580	-8.156	-35.673	158.750
Werkelijke Q-waarde	2.043	174.193	3.529	31.732	209.455	-1.500	-38.147	169.807
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	102%	109%	42%	93%	103%	18%	107%	107%
TOTAAL OZ 2021 (begroot)	11.538	€ 923.247	€ 77.855	€ 197.477	€ 1.198.579	€ 57.844-	€ 205.798-	€ 934.936
Werkelijke Q-waarde	10.248	€ 873.781	€ 77.819	€ 159.171	€ 1.110.771	€ 16.237-	€ 191.352-	€ 903.182
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	89%	95%	100%	81%	93%	28%	93%	97%

2. Verwantschapsvragen

2.1 Inleiding

Fiom streeft ernaar om op het gebied van verwantschapsvragen als specialist en ambassadeur van meerwaarde te zijn voor iedereen die hiermee te maken heeft. We willen mensen de mogelijkheid bieden om op zoek te gaan naar biologische familie en afstammingsinformatie, omdat iedereen het recht heeft om te weten van wie hij of zij afstamt.

Ook in 2021 stond het ontwikkelen en delen van kennis met het publiek, professionals en clientgroepen voor ons centraal. Binnen het programma Verwantschapsvragen richtten we ons op de brede doelgroep van donorkinderen, geadopteerden, vondelingen, mensen die hun familie zoeken (tot en met de 2e graad), afstandsmoeders, sperma- en eiceldonoren en (wens)ouders. Daarnaast was er sprake van consultatie, uitwisseling, kennisdeling en samenwerking met professionals en ervaringsdeskundigen die werkzaam zijn op verschillende terreinen. Deze contacten vormden wederom een bron van inspiratie, waarbij ervaringsdeskundigen dikwijls de drijvende kracht zijn achter innovatie en verandering. Samenwerking vanuit verschillend perspectief kan soms schuren maar leidt ook tot mooie nieuwe initiatieven. Een voorbeeld daarvan is het Minor en post-HBO programma 'Afstand ter Adoptie' dat dit jaar van start ging aan de HAN.

Een voorbeeld van samenwerking tussen professionals en ervaringsdeskundigen is ook het Landelijk Informatiepunt Donorconceptie, dat in 2021 van start ging met een online symposium. Demissionair minister De Jonge riep bij deze gelegenheid anonieme donoren op om zich in te schrijven in de Fiom KID DNA Databank.

Wat het thema verwantschapsvragen betreft, kijken we terug op een dynamisch jaar. Het onderwerp blijkt actueler dan ooit en dat zagen we onder andere terug in de media-aandacht voor rechtszaken, rapporten, onderzoeken en misstanden op 'onze' thema's.

Begin februari overhandigde de commissie Joustra haar rapport over haar onderzoek naar interlandelijke adoptie in de periode 1967-1998 aan minister Dekker. De beschreven misstanden zijn volgens de commissie nog actueel. De minister schortte daarop interlandelijke adoptie op, om ruimte te geven aan een herbezinning op adopties uit het buitenland. Ook bood hij geadopteerden namens het kabinet excuses aan. De commissie pleitte voor nazorg en voor het faciliteren van de zoektocht van geadopteerden naar geboortefamilie. Het rapport en de opschorting riepen vragen en emoties op bij geadopteerden, (aspirant)adoptieouders en andere betrokkenen. Fiom bood nazorg door het bieden van een luisterend oor en advies via de helpdesk Adoptie, de gespreksgroepen voor geadopteerden en ondersteuning vanuit ons programma adoptievoorzieningen. We namen daarnaast in 2021 deel aan het voorbereidende traject voor een expertisecentrum interlandelijke adoptie.

In maart maakte het Isala Ziekenhuis in Zwolle bekend dat voormalig gynaecoloog Wildschut zijn eigen sperma en dat van andere spermadonoren heeft gebruikt bij behandelingen waarbij het de bedoeling was te insemineren met het sperma van de eigen partner van de patiënt (KIE-behandeling). In de Fiom KID DNA Databank is het virtueel donorprofiel van dr. Wildschut opgenomen. Donorkinderen die zijn verwekt met behulp van een KID-behandeling door dr. Wildschut, konden zich hier inschrijven om erachter te komen of ze afstammen van de arts. Ook in de internationale databank Family Tree DNA werden donorkinderen gematcht aan verwanten van de arts. In november 2021 waren ruim 40 donorkinderen verwant aan dr. Wildschut.

Vergeleken met een jaar eerder schreven zich in 2021 aanzienlijk meer donoren en donorkinderen in bij de KID DNA Databank. Ook ontvingen we meer verzoeken van de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (Sd kb) om donoren en donorkinderen met elkaar in contact te brengen. Het voorstel voor wijziging van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting is op 23 juni ingediend bij de Tweede Kamer. Na uitspraken in de rechtszaken die donorkinderen voerden om toch de persoonsgegevens van de B-donor te mogen ontvangen, wordt de wet ook op dit punt gewijzigd. Na ontvangst van de Nota van Wijziging over de omgang met de gegevens van B(bekende)-donoren die hun status hebben veranderd in A(anonieme)-donor, wordt het wetsvoorstel in 2022 besproken in de Tweede Kamer.

2.2 Doelen 2021

Het programma Verwantschapsvragen heeft zich in 2021 gericht op de volgende doelen:

Kennisdeling:

- Het in samenwerking met stakeholders de dienst- en hulpverlening in- en extern versterken
- Het bijdragen aan de maatschappelijke dialoog over de thema's op het gebied van verwantschap

Kennisontwikkeling:

- Het versterken van het onderzoeksprogramma en het uitbreiden van onderzoeksprojecten op het gebied van verwantschapsvragen
- Het uitbreiden van het kennisaanbod door (internationaal) actief de verbinding te blijven zoeken met relevante samenwerkingspartners

2.3 Resultaten 2021

Kennisdeling publiek

Algemeen

Fiom droeg ook dit jaar bij aan het vergroten van publieke steun en begrip voor de thema's waarmee mensen die op zoek zijn naar hun ontstaansgeschiedenis en verwanten te maken hebben. Het thema 'verwantschap' brengt ethische vraagstukken en dilemma's met zich mee voor alle betrokkenen. De belangen kunnen uiteenlopend, tegengesteld en emotioneel geladen zijn. Ook in 2021 heeft Fiom de betekenis van verwantschap en het recht op het kennen van je ontstaansgeschiedenis door publieke kennisdeling onder de aandacht gebracht. Daarbij volgden we (inter)nationale ontwikkelingen op het gebied van verwantschapsvragen. We hadden in 2021 inhoudelijk overleg met politici, waarbij we onze aandachtspunten verduidelijkt hebben. Ook droegen we bij aan consultaties ten behoeve van uitwerking van wetsvoorstellen en landelijke beleidsontwikkeling. Fiom heeft medewerking verleend aan twee podcasts van het Onderzoeksbureau, over de vestiging van de European Sperm Bank in Amsterdam en over het overleggen van een geboortebewijs bij geboorteaangifte aan het gemeentelijk loket. In 2021 verzonden we 6 online nieuwsbrieven over het thema verwantschapsvragen. Per keer bereikten we hiermee gemiddeld 2800 belangstellenden.

Landelijk Informatiecentrum Donorconceptie, LIDC

In 2021 had Fiom zitting in de redactieraad van het Landelijk Informatiepunt Donorconceptie. Op 12 maart 2021 werd dit informatiepunt gelanceerd middels een online symposium. Het LIDC bundelt

relevante, betrouwbare informatie over donorconceptie, en maakt deze toegankelijk voor iedereen die betrokken is bij donorconceptie. Het gaat om een samenwerkingsverband van Fiom, Point Netwerk, SIG Gameetdonatie NVOG, Stichting Donorkind en Stichting Meer dan Gewenst. Speerpunten in 2021 waren: anonieme donoren oproepen zich te laten registreren en ouders stimuleren om openlijk met hun kind over donorconceptie te praten.

Herdruk boek *Beginnen bij het begin*

De Fiom uitgave van het boek *Beginnen bij het begin* laat ouders van donorkinderen zien hoe ze met vragen van hun kind over de donor kunnen omgaan. Uitgegaan wordt van donorconceptie als interactief proces tussen ouders en kind, waarbij informatie gaandeweg wordt uitgebreid, passend bij de leeftijd van het kind of van de jongvolwassene. In 2021 is de derde herziene druk voorbereid en verschenen. De aanvullingen zijn gebaseerd op recent wetenschappelijk onderzoek, de cijfers zijn geactualiseerd en de pagina's met kinderboeken kregen een update.

Bijdrage aan boek *Schaduwfamilie*

Op verzoek leverde Fiom een bijdrage aan het boek '*Schaduwfamilie: de zoektocht van donorkinderen*'. Fiom schreef een hoofdstuk over de historie van donorconceptie in Nederland. Het boek is een initiatief van Linda Sprado en Vera de Lange, zelf ook donorkinderen. De boekpresentatie en bijbehorende tentoonstelling vinden plaats in april 2022.

Webinar *Praten met je kind over donorconceptie*

In januari organiseerden we het webinar '*Praten met je kind over donorconceptie*', bestemd voor ouders van donorkinderen. 175 deelnemers ontvingen informatie over: Wat kan het voor ouders moeilijk maken om te praten over donorconceptie? Waarom is openheid belangrijk? Welke woorden kun je gebruiken en hoe pas je de informatie aan op de leeftijd van je kind? Twee volwassen donorkinderen vertelden over hun ervaringen. Er bleek een goede waardering voor onder andere de helderheid van de informatie. De ervaringen van de donorkinderen vonden veel deelnemers de belangrijkste informatie van de avond, evenals de handvatten per leeftijdscategorie. Deelnemers gaven aan zich gesteund te voelen en meer zelfvertrouwen te hebben gekregen om met hun kind te praten over donorconceptie.

Wetsvoorstel *Kind, draagmoederschap en afstamming*

In april 2020 is het concept wetsvoorstel '*Kind, draagmoederschap en afstamming*' in internetconsultatie gegaan. Met dit wetsvoorstel wordt draagmoederschap wettelijk geregeld in Nederland. Fiom heeft in 2021 verschillende keren deelgenomen aan expertmeetings en overleg, georganiseerd door het ministerie van Justitie en Veiligheid, in het kader van de nadere uitwerking van het wetsvoorstel. Vanuit Fiom is onder andere meegedacht over de voorlichting, een centraal informatiepunt en het afstammingsregister. Fiom is kritisch over de mogelijke regulering van internationaal draagmoederschap, mede naar aanleiding van het advies van de Commissie onderzoek interlandelijke adoptie, om bij draagmoederschap lessen te trekken uit het niet kunnen tegengaan van misstanden bij interlandelijke adoptie.

DIVANA

In 2021 droeg Fiom bij aan de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten door DIVANA (De Impact Van Afstand en Adoptie), een initiatief van professionals met ervaringsdeskundigheid in afstand en adoptie. Fiom maakt deel uit van DIVANA die o.a. online bijeenkomsten organiseert waarin betrokkenen uit de adoptiecirkel samenkomen om over relevante thema's te praten. Op 22

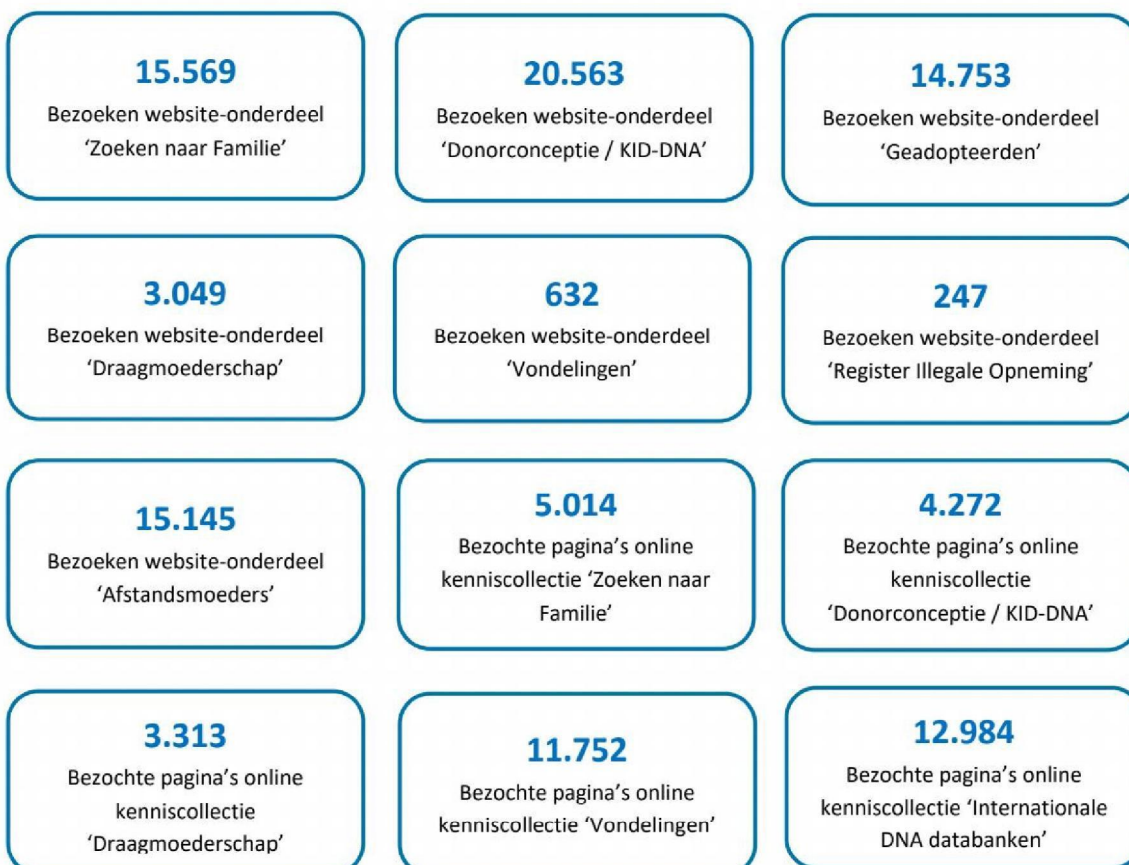
november organiseerde DIVANA een online bijeenkomst over de impact van afstand en adoptie. Hieraan namen 25 volwassenen deel. Na levensverhalen vanuit verschillende invalshoeken (door een afstandsmoeder, geadopteerde, adoptiemoeder en iemand die is opgegroeid in een pleeggezin) was er gelegenheid tot uitwisseling van gedachten en ervaringen met betrekking tot dit thema.

Contactregister kindertehuizen

Het contactregister kindertehuizen is in 2019 opgezet om mensen die tussen 1950 en 1980 een periode in een tehuis gewoond hebben alsook oud-medewerkers van die tehuizen, met elkaar in contact te brengen. In december 2021 telt het contactregister 350 inschrijvingen. Van veel tehuizen is het gelukt ook voormalige medewerkers te bereiken. In 2021 hebben we 75 voormalige bewoners met één of meerdere medebewoners en/of voormalige medewerkers in contact kunnen brengen. Voormalige bewoners kunnen zo antwoord krijgen op vragen als: hoe werd er voor de kinderen gezorgd, hoe zag een dag er uit? In 2020 is een filmportret gemaakt van een oud-medewerker van het tehuis St. Anna in Halfweg. In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen voor een tweede film over het voormalige Toevluchtsoord in Groningen. Het filmen zal in 2022 plaatsvinden.

Fiom website

Op onze website trokken de thema's Donorconceptie, Zoeken naar familie en Geadopteerden de meeste bezoekers. Daarnaast werden met name de kenniscollecties over de Internationale DNA-databanken en Vondelingen goed bezocht. Bepaalde gebeurtenissen in het afgelopen jaar waren van invloed op het websitebezoek. Het nieuws in november over oud-gynaecoloog Wildschut die zijn eigen sperma gebruikte bij kunstmatige inseminaties, alsook het onderzoeksrapport dat daarover verscheen in november, waren aanleiding tot een stijging van het aantal bezoekers.

Kennisdeling professionals

In onze rol van kenniscentrum leggen we ons actief toe op kennisdeling en kennisontwikkeling, zowel naar professionals, onderwijs, persoonlijk betrokkenen als naar beleidsinstanties en politiek. Het gaat daarbij vaak om kennisoverdracht en bewustwording van de implicaties van zoeken naar familie, afstand en adoptie en donorconceptie en het bieden van handvatten voor de praktijk. In 2021 heeft Fiom opnieuw bijgedragen aan het verbinden van het werkveld op nationaal en internationaal niveau.

Kennisdeling met professionals voortplantingsgeneeskunde

In 2021 is Fiom door meerdere professionals van fertilitieitsklinieken geconsulteerd over onderwerpen rond donorconceptie. We hebben daarnaast overleg gehad met ziekenhuizen waar geconstateerd was dat een voormalig fertilitieitsarts in het verleden zelf sperma gedoneerd heeft zonder dat de wensouders hiervan wisten. We hebben onze expertise ingezet om de betrokken donorkinderen en ouders hierbij zo goed mogelijk te ondersteunen. Eén van de artsen heeft zijn DNA laten opnemen in de KID-DNA Databank. Van de andere inmiddels overleden artsen is, in samenwerking met het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis, een virtueel DNA-profiel opgenomen in de KID DNA Databank. Dit was mede mogelijk dankzij medewerking van wettige kinderen van de artsen. Er zijn donorkinderen gematcht aan deze virtuele profielen en de verwachting is dat dit aantal zal toenemen.

Expertisecentrum Interlandelijke Adoptie

De Commissie Onderzoek Interlandelijke Adoptie in het verleden (COIA) deed in haar rapport de aanbeveling om een onafhankelijk landelijk expertisecentrum in te richten, om interlandelijk geadopteerden verdergaand te ondersteunen bij hulpvragen over hun adoptie en afstamming.

In 2021 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid en verschillende belangenorganisaties en andere betrokkenen partijen waaronder Fiom, samengewerkt aan de ontwikkeling en inrichting van een expertisecentrum. In het kader van het voorbereidende traject nam Fiom deel aan vier werkgroepen. Naar verwachting gaat het expertisecentrum medio 2022 van start.

Minor en post-HBO programma Afstand ter Adoptie

In september 2021 is de minor *Professioneel Ondersteunen na Afstand en Adoptie* van start gegaan aan de Hogeschool Arnhem Nijmegen; toegankelijk voor zowel voltijd- als deeltijdstudenten en als cursus voor professionals. In deze minor verdiepen de deelnemers zich 20 weken lang actief in de ondersteuning van Nederlandse afstandsmoeders en binnen- en buitenlandse geadopteerden.

Professioneel ondersteunen na Afstand en Adoptie is tot stand gekomen door een evenwaardige en intensieve samenwerking van de HAN, Fiom en ervaringsdeskundigen van stichting De Nederlandse Afstandsmoeder (DNA) en Adoptee Foster Coaching (AFC). Kennis vanuit verschillende invalshoeken is ingezet om een waardevol programma te vormen met als doel om de hulpverlening aan afstandsmoeders en geadopteerden te verbeteren.

International Social Service (ISS)

Fiom is de Nederlandse vertegenwoordiger van International Social Service (ISS). In 2020 is er door de caseworkers van ISS Nederland een start gemaakt met het actualiseren van landeninformatie in het kader van de internationale zoekacties. In 2021 hebben de caseworkers van ISS dit proces voortgezet en opnieuw contact gezocht met de partners in de landen waar zoekacties worden uitgevoerd met het

verzoek om informatie te geven over onder andere de werkwijze, zoekmogelijkheden ten tijde van de Coronapandemie, voorwaarden om een zoekactie te starten en eventuele aanvullende kosten voor de zoekactie. Naar aanleiding hiervan zijn er interne documenten opgesteld met een overzicht van de zoekmogelijkheden per land. Tevens is de informatie over de internationale zoekmogelijkheden op de website van Fiom geactualiseerd.

In 2021 hebben de caseworkers van ISS zich, naast internationale zoekacties, ook beziggehouden met de behandeling van internationale kindbeschermingszaken. Dit betrof 16 zaken. Eind 2021 is intern het besluit genomen dat er vanaf 1 januari 2022 geen nieuwe internationale kindbeschermingszaken meer worden aangenomen door Fiom. Ten grondslag aan deze beslissing ligt de herziening van Europese Verordening Brussel II-bis, die per 1 augustus 2022 wordt vervangen door de nieuwe Europese Verordening Brussel II-ter. De internationale kindbeschermingszaken die vóór 1 januari 2022 zijn aangenomen, zullen nog wel door Fiom worden afgerond. Vanaf 1 januari 2022 zullen de verzoekende instanties worden doorverwezen naar de Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden (onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid) of naar de Centrale autoriteit van het land waar de verzoekende instantie zich bevindt.

Relatiebeheer

In 2021 onderhielden we contacten met onze samenwerkingspartners en belangengroeperingen van internationaal geadopteerden. Ook internationaal onderhielden we contacten met professionals die eveneens in het veld van donorlinking werkzaam zijn.

Fiom had zitting in het bestuur van POINT, de beroepsvereniging voor Psychosociale zorg bij Onconventioneel Ouderschap en Infertiliteit, in Nederland en België. Er vond kennisdeling, uitwisseling en intervisie plaats tussen counselors die werkzaam zijn in verschillende fasen van een fertiliteitstraject en donor-linking, teneinde de kwaliteit van het zorgaanbod bij fertiliteitsbehandelingen te versterken. Zowel beleids- als klinische ervaringen en vraagstukken werden besproken.

De begeleiding en verstrekking van gegevens aan donorkinderen na aanvraag bij de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (Sd kb) wordt verzorgd door Fiom. In 2021 vond ieder kwartaal een overleg plaats tussen Sd kb en Fiom waarbij sprake was van kennisuitwisseling, casusbespreking en werkafspraken. Ook met het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis, onze samenwerkingspartner voor de KID DNA Databank, vond elk kwartaal overleg plaats waarbij de ontwikkelingen werden besproken. Daarnaast was er regelmatig overleg op casusniveau.

Kennisdeling cliënten - Specialistische dienstverlening

Aan de basis van kwalitatieve dienstverlening liggen heldere werkwijzen en efficiënte en onderbouwde werkprocessen. In 2021 hebben we regelmatig geëvalueerd en gereflecteerd op nieuwe ontwikkelingen waarmee we in ons werk te maken kregen, zodat we bleven meebewegen en onze werkwijzen waar nodig hebben aangescherpt.

Vernieuwde werkwijze dossierinzage

Fiom verzorgt inzage in adoptiedossiers van de volgende voormalige vergunninghouders:

Stichting Flash, Stichting Afrika en Stichting Bemiddeling Adoptie. Ten behoeve van dit proces is een vernieuwde werkwijze opgesteld waaronder een procedurebeschrijving met daarin een handleiding voor het screenen van deze dossiers in lijn met de geldende AVG-wetgeving.

Beheer afstandsdoossiers Paula Stichting en Ons Tehuis

Fiom beheert afstandsdoossiers en adoptiedoossiers van verschillende instellingen/organisaties. Een deel van de doossiers kan gratis of tegen betaling ingezien worden. We vinden het van belang om dit soort doossiers veilig te stellen, zodat betrokkenen hier afstammingsinformatie uit kunnen halen. In december heeft Moviera de afstandsdoossiers van de voormalige Paula Stichting in Oosterbeek en van Ons Tehuis in Utrecht formeel overgedragen aan Fiom. Naast de afstandsdoossiers van Moederhuis Valkenhorst (voorheen Moederheil), moederhuis de Vroedvrouwenschool en doossiers waar een Fiom hulpverlener bij betrokken is geweest, kan er nu ook inzage worden aangevraagd in deze doossiers. De doossiers van de Paula Stichting en ons Tehuis zijn overgebracht naar een beveiligd archief. In verband met Corona hadden we in 2021 geen toegang tot dit archief om alles in kaart te brengen. Naar verwachting zijn de doossiers beschikbaar vanaf medio 2022.

Gespreksgroepen geadopteerden

In 2021 zijn we van start gegaan met online gespreksgroepen voor volwassen geadopteerden. In een gespreksgroep wisselen 6 deelnemers gedurende 8 bijeenkomsten van gedachten over thema's als afgestaan zijn; relaties, afstand en nabijheid; zelfbeeld en identiteit; zoeken. Dit aanbod voorziet duidelijk in een behoefte. Aan de in totaal 6 begeleide gespreksgroepen namen 36 binnen- en buitenlands geadopteerden deel. Zij gaven aan dat met name de onderlinge (h)erkenning en verbondenheid hen motiveerde om deel te nemen, en dat de gesprekken hen nieuwe inzichten hebben gegeven. Daarbij wordt de gemengde groepssamenstelling op prijs gesteld. Dit online aanbod is een laagdrempelige manier om geadopteerden in een veilige omgeving met elkaar in gesprek te brengen over voor hen belangrijke onderwerpen. Sommige deelnemers maakten naast of na de gespreksgroep gebruik van individuele nazorggesprekken. Fiom bood namelijk ook in 2021 de mogelijkheid tot nazorg aan (inter)landelijk geadopteerden en afstandsouders. Deze nazorg bestaat uit 1-5 individuele gesprekken met een gespecialiseerde Fiom hulpverlener.

Verzoeken inzage nationale afstandsdoossiers

In 2021 vonden 89 begeleide dossier inzagen plaats in nationale afstandsdoossiers. In totaal ontving Fiom 122 verzoeken om inzage in een afstandsdoossier. 40 inzagen vonden plaats in afstandsdoossiers die destijds door Fiom zijn opgesteld. 20 maal heeft inzage plaatsgevonden in dossier van Valkenhorst (voorheen: Moederheil) en 5 keer werd een verzoek tot inzage in de informatie van de Vroedvrouwenschool in Heerlen gedaan. 24 maal ging het om inzage in overige doossiers. Sinds 2019 is inzage in afstandsdoossiers voor geadopteerden kosteloos. Overigens worden in het kader van zoekacties naar familie ook vaak doossiers opgevraagd. In 2021 waren dat er 70.

Zoekacties nationaal

In 2021 heeft Fiom in totaal 414 verzoeken voor nationale zoekacties behandeld; zowel de zoeker als het gezochte familielid wonen daarbij in Nederland. In 2021 ontvingen we 313 verzoeken voor een nationale zoekactie. Van deze 313 verzoeken zijn er 231 in 2021 afgerond. 259 gezochte personen zijn gevonden. Daarnaast stonden er nog 113 zoekacties open uit voorgaande jaren die in 2021 afgerond zijn. Wat de gevonden personen betreft ging het in 58 gevallen om een halfbroer of -zus; 59 keer om

de (afstands)moeder van de cliënt; 61 keer om de biologische vader van de cliënt; 21 keer om een broer of zus; en 28 keer om een (afgestaan) kind van de cliënt. In de overige gevallen ging het om andere nabije familieleden.

Zoekacties internationaal

In 2021 zijn in zijn totaal 95 internationale zoekacties behandeld voor personen die op zoek waren naar familie in de eerste of tweede graad in het buitenland. Van deze zoekacties waren er 68 adoptie gerelateerd die gefinancierd worden door het ministerie van Justitie en Veiligheid. Doorgaans duurt een internationale zoekactie langer dan een jaar, waardoor een dossier vaak voor meerdere jaren open staat. In 2020 zijn er 46 nieuwe internationale zoekacties in behandeling genomen. Van deze nieuwe zoekacties waren er 13 niet adoptie gerelateerd en 33 zoekacties wel adoptie gerelateerd (deze laatste worden gefinancierd door het ministerie van Justitie en Veiligheid). In 2021 zijn in totaal 6 zoekdossiers afgerond.

In 2021 vonden na internationale zoekacties een aantal keren online ontmoetingen plaats van geadopteerden met hun familie in Colombia. Omdat reizen door corona niet mogelijk was, ontstond er grote behoefte bij geadopteerden om het eerste contact online te leggen. Deze ontmoetingen werd voorbereid door briefwisseling en foto's en waren mede mogelijk dankzij het enthousiasme van de correspondenten aldaar. Naast de ontmoeting met de afstandsmoeder werd langs deze weg kennis gemaakt met meerdere familieleden. Een online ontmoeting blijkt een mooie tussenstap, vanuit de eigen vertrouwde omgeving, als voorloper van een fysieke ontmoeting in Colombia. Ook na corona willen we deze online mogelijkheid blijven bieden.

Verzoeken inzage buitenlandse adoptiedossiers

In 2021 begeleidde Fiom 35 inzages in interlandelijke adoptiedossiers. Fiom beheert in opdracht van het ministerie van Justitie de dossiers van de inmiddels opgeheven vergunninghouders stichting Flash, stichting Afrika en stichting Bemiddeling Adoptie (SBA).

Ondersteuning ouders van volwassen donorkinderen

In 2021 werd Fiom vaker benaderd door ouders van volwassen donorkinderen (>35+) bij wie de vraag speelt hoe ze alsnog hun kinderen kunnen inlichten over het feit dat ze verwekt zijn met hulp van een donor. Door de verhalen in de media twijfelen deze ouders aan de geheimhouding van destijds en zien zij in dat zij hun kinderen belangrijke informatie onthouden. De hulpverleners hebben een aantal ouders ondersteund in hun proces richting openheid naar hun al oudere kinderen. Hierbij komt geregeld naar voren hoe groot de impact van donorconceptie en geheimhouding kan zijn op het familiesysteem.

Fiom KID-DNA Databank

Eind december 2021 staan 846 donoren en 2355 donorkinderen ingeschreven; 229 donoren zijn gematcht met één of meerdere donorkinderen, 1017 donorkinderen zijn gematcht aan een donorprofiel en 1064 donorkinderen zijn gematcht met donorkinderen van dezelfde donor. Fiom begeleidde 52 groepen donorkinderen, variërend van 4 tot bijna 70 kinderen van dezelfde donor. Het totaal aantal donorkinderen per groep ligt vaak hoger omdat er via internationale DNA-databanken ook donorkinderen aan de groep gematcht kunnen zijn. Er was een opvallende stijging in het aantal donoren die gematcht werden met 1 of meer donorkinderen. In 2020 waren dat 61 donoren en in 2021

bijna het dubbele met 121 gematchte donoren. De ruim 3000 ingeschreven donoren en donorkinderen ontvingen in 2021 viermaal een statusupdate, waarmee ze op de hoogte werden gehouden van het aantal inschrijvingen en matches en de actualiteit rond het thema donorconceptie.

Begeleidingsverzoeken Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting

De begeleiding en verstrekking van gegevens aan donorkinderen na aanvraag bij de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (Sdcb) zijn weer verzorgd door Fiom. In 2021 ontvingen we 158 verzoeken van de Sdcb. Dit was een stijging ten opzichte van 2020, waarin we 40 verzoeken ontvingen. Van de 158 verzoeken gingen 93 verzoeken om contact tussen een donor en donorkind en 65 verzoeken om contact tussen donorkinderen onderling. Bij de begeleidingen via Sdcb waren in totaal 64 donoren en 214 donorkinderen betrokken.

Kennisontwikkeling - Wetenschappelijk Onderzoek

Aan de basis van het delen van kennis over verwantschap en het belang van afstammingsgegevens, ligt kennisontwikkeling. In 2021 heeft onze onderzoeksafdeling bestaande kennis aangevuld met nieuwe kennis over donorverwantschap, zoeken naar familie en adoptie. Deze kennis is onder andere gedeeld in publicaties en presentaties op wetenschappelijke conferenties.

Onderzoeken

Jongeren en donorconceptie

In 2021 heeft de opzet en eerste dataverzameling plaatsgevonden voor het onderzoek 'Jongeren en donorconceptie'. De eerste donorkinderen die vallen onder de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting worden in 2021 zestien jaar. Vanaf deze leeftijd kunnen zij persoonsidentificerende informatie van de donor opvragen. Fiom begeleidt donorkinderen bij deze aanvraag. Het doel van ons onderzoek is om de dienstverlening van Fiom beter te laten aansluiten bij jongeren. We hebben 9 interviews afgenomen en uitgewerkt. Dit onderzoek loopt door in 2022.

Recht op afstammingsgegevens

Op basis van diverse bronnen is onderzocht hoe het recht op afstammingsgegevens zich door de jaren heen heeft ontwikkeld. Deze inzichten worden gebundeld in een artikel welke in 2022 gepubliceerd zal worden. Toegang tot afstammingsgegevens stond tevens centraal in het onderzoek 'Belang afstammingsgegevens adoptie'. In dit juridisch onderzoek werd in kaart gebracht hoe het recht op afstammingsgegevens van adoptiekinderen zich verhoudt tot het recht op privacy van de biologische ouder(s). De resultaten van dit onderzoek worden in 2022 vertaald naar concrete verbeterpunten voor de praktijk en beleid.

Archiefonderzoek afstandsdoossiers

Fiom is in 2021 gestart met een archiefonderzoek naar de afstandsdoossiers en overige documenten met informatie over afstand en adoptie uit het verleden. Het doel is om nog meer geadopteerden en afstandsmoeders toegang te verlenen tot afstammingsinformatie. Dit onderzoek krijgt een vervolg in 2022 met extra financiering van het ministerie van Justitie & Veiligheid.

Online psycho-educatie donorconceptie

De eerste donorkinderen die vallen onder de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting zijn in 2021 zestien jaar geworden. Vanaf deze leeftijd kunnen zij persoonsidentificerende informatie van de donor opvragen. Het is van belang dat de informatie op de website van Fiom aansluit bij deze jongere doelgroep. Fiom heeft onderzoek gedaan onder donorkinderen en experts uit het veld om in kaart te brengen hoe online kennisdeling en hulpverlening het beste aansluit bij donorkinderen tussen 16 en 18 jaar oud. De resultaten van dit onderzoek worden in 2022 vertaald naar verbeterpunten voor onze dienstverlening.

Rapporten, artikelen & publicaties

Begin 2021 werd het eerste wetenschappelijke artikel gepubliceerd over het onderzoek naar wat het betekent om meerdere donor halfbroers en -zussen te vinden en te ontmoeten. We onderzochten of er bij het proces van zoeken en ontmoeten behoefte was aan ondersteuning. De resultaten zijn verschenen in het artikel 'Meeting multiple same-donor offspring: psychosocial challenges' is verschenen in Human Fertility. [doi: 10.1080/14647273.2021.1872804](https://doi.org/10.1080/14647273.2021.1872804) . Eind 2021 werd het tweede artikel van het onderzoek gepubliceerd waarin we analyseren hoe donorkinderen verwantschap maken en onderhouden met iemand waarmee ze alleen genen delen. Het delen van genen leidt niet automatisch tot gevoelens van verbondenheid. Het artikel 'The ongoing work of kinship among donor half-siblings in the Netherlands' is verschenen in *BioSocieties*. <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1057/s41292-021-00259-z> .

Eind april publiceerden we een wetenschappelijk artikel op basis van literatuuronderzoek naar de motivatie van donorkinderen en donoren om elkaar te zoeken via donorregisters en DNA-databanken. Het artikel 'Factors associated with searching for people related through donor conception among donor-conceived people, parents and donors: a systematic review', is gepubliceerd in *Fertility and Sterility Reviews*, <https://doi.org/10.1016/j.xfnr.2021.01.003>.

Fiom heeft een hoofdstuk geschreven in het Duitstalige boek 'Kontakt zwischen Samenspendern und ihren per Spende gezeugten Kindern – Entwicklungen und Herausforderungen'.

doi.org/10.1007/s00481-021-00633-2 Het artikel gaat over het begeleiden van aanvragen van donorkinderen die recent in Duitsland vanaf zestien jaar persoonsidentificerende gegevens van de donor kunnen opvragen.

De onderzoekers van Fiom hebben tevens gewerkt aan andere artikelen die later zullen uitkomen. We hebben een bijdrage geleverd aan een wetenschappelijk artikel dat voorkomt uit de Badok 2 studie. Dit artikel zal naar verwachting in 2022 worden ingediend bij een wetenschappelijk tijdschrift. In 2021 is er gewerkt aan een wetenschappelijk artikel over het 10 jaar bestaan van de Fiom KID-DNA databank waarin de inzichten over het matchen van donorkinderen met de donor en soms ook donor halfbroers en -zussen centraal staat. Dit artikel is ingediend bij het tijdschrift *Human Fertility* en wordt in 2022 gepubliceerd.

In samenwerking met het CBS hebben we een factsheet samengesteld om de resultaten van het onderzoek naar het zoekgedrag van interlandelijk geadopteerde personen naar meer informatie over de adoptie en achtergrond, beter toegankelijk te maken. Deze factsheet zullen we in 2022 verspreiden. Begin 2021 is het rapport over de clienttevredenheidonderzoek voor de diensten Zoeken naar Familie en KID DNA databank over het jaar 2020 verschenen. Cliënten beoordelen deze diensten met gemiddeld een 7,5.

Presentaties op conferenties, workshops en webinars

- Presentaties gegeven tijdens ESHRE Campus Course op 28-29 januari 2021 over:
  - a. "Donor-sibling registries" (invited speaker)
  - b. "From biological to social parenthood" (invited speaker)
- Presentatie gegeven tijdens Expert Seminar "The Right to Identity and Access to Information on Genetic Origin and Parentage" op 16 april 2021 over:
  - a. "The meaning of genes for and experiences of (intended) parents and sperm donor-conceived offspring" (invited speaker)
  - b. "10 years of experience with the search of genetic family: Fiom KID-DNA Database." (invited speaker)
- Presentatie gegeven tijdens ESHRE virtual campus workshop "Gamete donors: sociodemographic profiles, motivations and journey" op 13-14 mei 2021 over: "Motivations to release identity: the case of anonymous Dutch sperm donors". (invited speaker)
- Presentatie gegeven tijdens Online Annual Meeting of British Infertility Counseling in Londen op 14 mei 2021 over: "Donor detectives: who is contacting who in donor-linking" (invited speaker)
- Presentatie gegeven tijdens 'Jahrestagung des Arbeitskreises Donogene Insemination Deutschland' op 12 November 2021 over: "Kontakt zwischen Kindern und Spendern - Erfahrungen aus den Niederlanden".
- Webinar (online) op 21 januari 2021 over: 'Praten met je kind over donorconceptie'.
- Lezing gegeven bij Centrum voor Reproductieve Geneeskunde UZ Brussel over: 'Donorconceptie in 2021: Onderzoek en counselling'.

- Presentatie aan Evangelische Hochschule Nürnberg op 18 maart (online) over: 'Kontaktanbahnung zwischen Samenspender, Kindern und Halbgeschwistern: Erfahrungen aus den NL'
- Online presentatie gegeven op 19 maart over: 'Wie sehen Kinder „ihre“ Spender, die Spender „ihre“ Kinder? Welche Erfahrungen gibt es mit Kontakten?: Vorstellung der Studienlage (D)'
- Presentatie gegeven tijdens SIG Gametendonatie (NVOG) vergadering op 1 juli 2021 over: 'BADOK II studie- Donoren hun ervaringen met ontmoeting donorkinderen en de begeleiding'.

2.4. Begroting & realisatie

	uren	waarde	Directe kosten	Indirecte kosten	Subtotaal	Directe inkomsten	Indirecte inkomsten	Investering
Programma Verwantschapsvragen								
Kennisdeling publiek/politiek - VV	6.605	528.518	4.055	113.048	645.621	-31.243	-117.811	496.567
Werkelijke Q-waarde	4.169	355.464	5.768	64.753	425.984	-1.314	-77.844	346.826
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	63%	67%	142%	57%	66%	4%	66%	70%
Kennisdeling professional - VV	1.694	135.550	25.343	28.994	189.887	-6.804	-30.215	152.869
Werkelijke Q-waarde	2.503	213.415	34.974	38.876	287.265	-21.500	-46.736	219.029
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	148%	157%	138%	134%	151%	316%	155%	143%
Kennisdeling cliënten -VV	18.073	1.446.164	232.800	309.327	1.988.291	-77.986	-322.361	1.587.944
Werkelijke Q-waarde	17.488	1.491.089	237.492	271.622	2.000.204	-38.317	-326.538	1.635.349
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	97%	103%	102%	88%	101%	49%	101%	103%
Kennisontwikkeling - onderzoek - VV	1.750	140.031	11.658	29.952	181.641	-66.624	-31.214	83.803
Werkelijke Q-waarde	1.775	151.343	8.020	27.569	186.932	0	-33.143	153.789
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	101%	108%	69%	92%	103%	0%	106%	184%
TOTAAL VV 2021 (begroot)	28.122	2.250.263	€ 273.856	481.321	3.005.440	-182.657	-501.601	2.321.183
Werkelijke Q-waarde	25.935	2.211.311	€ 286.254	402.821	2.900.385	-61.131	-484.262	2.354.992
Gerealiseerd t.o.v. jaarplan	92%	98%	105%	84%	97%	33%	97%	101%

3. Programma overstijgende onderdelen

3.1 Kennisdeling en kennisontwikkeling

Doelen 2021

In 2021 had Fiom het doel om haar positie extern te verstevigen en interne processen voor kennisdeling te optimaliseren. Hiertoe hadden we zowel extern als intern gerichte doelen geformuleerd:

Publiek

- Implementatie en optimaliseren van nieuwe Fiom website (livegang Q1 2021)
- Verbeteren van Google ranking
- Positie versterken in Nederland en internationaal als kenniscentrum
- Proactieve deelname aan publiek en politiek debat over Fiom thema's

Professionals/ cliënten doelgroepen

- Onderhouden van blended leeromgeving Fiom
- Optimaliseren van dienstverlening aan professionals d.m.v. automatisering rondom (digitale) kennisoverdracht
- Ontwikkelen en onderhouden van CMS systemen
- Onderhouden van online platform voor modules Fiom bij Minddistrict
- Samenwerken met belangengroepen

Intern betekent dit:

- Het ontwikkelen en implementeren intern opleidingsprogramma medewerkers (inwerkprogramma, Office (365) ondersteuning, agressietraining, privacy awareness, kennisochtenden etc.)
- Het uitvoeren van HR gesprekscyclus met oog voor duurzame inzetbaarheid en stimulatie van persoonlijke groei

Kennisontwikkeling

- Het verstevigen en breder verankeren van het onderzoeksprogramma binnen Fiom en de positie als kennisorganisatie naar buiten toe versterken.

Resultaten kennisontwikkeling

In 2021 is het meerjarige onderzoeksprogramma van Fiom uitgewerkt, in lijn met de ambitie van Fiom om zich te ontwikkelen tot erkende onderzoeksinstelling. Het doel van ons onderzoeksprogramma is om kwalitatief goede kennis en informatie te ontwikkelen en te verspreiden. Twee theoretische onderzoekslijnen staan centraal binnen de kennisontwikkeling van Fiom. Als eerste "Weloverwogen kiezen", deze onderzoekslijn richt zich op het keuzeproces bij levensvraagstukken rondom zwangerschap en kindwens. De tweede onderzoekslijn "Verwantschap en belonging" richt zich op sociale banden tussen mensen en in welke mate zij voelen dat ze ergens bij horen. Daarnaast verdiepen we binnen onze onderzoeken vier theoretische aandachtspunten: stigma en taboe; diversiteit; narratief en levensverhaal; en verlies en coping. De onderzoekslijnen vormen de kapstok voor alle onderzoeken van Fiom. In 2022 wordt dit programma intern en extern gepresenteerd. In 2021 is een start gemaakt met het verkennen en opzetten van promotieonderzoek vanuit het onderzoeksprogramma van Fiom in samenwerking met externe wetenschappelijke onderzoeksinstellingen.

Fiom werkt samen met diverse nationale en internationale partners aan kennisontwikkeling. De kracht van Fiom ligt in het verbinden van theorie en praktijk. Wij zijn de aangewezen organisatie om buiten disciplinaire kaders te denken en verschillende partijen samen te brengen. We werken samen met universiteiten, academische ziekenhuizen, hogescholen, kennisinstellingen, belangenverenigingen, en NGO's. In 2021 hebben we de Fiom scriptieprijs ontwikkeld om wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek te stimuleren naar actuele en maatschappelijke vraagstukken op het gebied van een van de Fiom thema's. We willen het onderzoek van jong talent belichten en belonen met een prijs.

We hebben binnen Fiom het onderzoeksteam versterkt en kennis over kwantitatief onderzoek uitgebreid aan de hand van een uitgebreide training Statistiek en SPSS. Daarnaast hebben we Piktochart aangeschaft om ontwikkelde kennis makkelijker te kunnen weergeven en delen. We hebben onze partnerschappen met onderzoeksinstituten uitgebreid en hebben diverse nieuwe onderzoeksprojecten uitgewerkt en voorstellen gedaan. Vanuit de ZonMw call 'Ondersteuning bij onbedoelde Zwangerschappen' was Fiom partner bij het indienen van twee onderzoeksvorstellen waarvan 'Bonding in Distance' in samenwerking met de Hogeschool Arnhem Nijmegen en 'Improving secondary prevention and integrated primary care for unwanted pregnancies' in samenwerking met het UMCG zijn gehonoreerd. Deze twee projecten zijn in 2021 van start gegaan. Op het thema donorconceptie heeft Fiom samen met Pro Facto en de Universiteit voor Humanistiek een voorstel ingediend binnen de ZonMw call "Onderzoek Leeftijdsgrenzen in de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (Wdkb)". Dit voorstel is gehonoreerd en in het najaar van 2021 is dit onderzoek gestart.

Resultaten kennisdeling

Publiek – communicatie

In de eerste helft van 2021 zijn de ambities en strategische pijlers van Fiom herijkt. Dit was de aanleiding voor de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl. Dit traject nam de nodige tijd in beslag omdat het voor alle doelen en doelgroepen van Fiom goed moet passen. De nieuwe huisstijl is inmiddels een feit en in 2022 wordt deze zowel intern als extern gelanceerd. Ook wordt deze toegepast op een nieuwe website, die ook in 2022 wordt opgeleverd.

Vorig jaar is er ook veel media-aandacht geweest voor Fiom thema's. Deze media-aandacht én informatie over de campagnes en andere communicatie-uitingen komen aan bod in de hoofdstukken van de programma's.

Professionals/ cliënten doelgroepen

Een stem geven aan mensen met ervaring met een van de Fiom thema's is een belangrijk onderdeel van onze kennisdeling. In 2021 hebben we hiertoe het Fiom Ervaringspanel opgericht. Aan dit panel kunnen mensen met ervaring met ongewenste zwangerschap, donorconceptie, adoptie, zoeken naar familie en draagouderschap deel nemen. Zij delen hun ervaring en geven Fiom input op actuele vraagstukken of ontwikkelingen in de maatschappij. Zo kunnen we nog meer de kennis en ervaringen uit de praktijk een rol geven in het politieke debat maar ook bij het ontwikkelen van beleid.

In 2020 zijn we gestart met het platform van MindDistrict van waaruit we online zelfhulp modules aanbieden voor cliënten. We hebben in 2021 het aanbod uitgebreid en de werkwijze met dit platform

verfijnd. Daarnaast hebben we ons e-learning platform binnen Learningstone uitgebreid met blended trainingen over donorconceptie en adoptie. De trainingen op het thema ongewenste zwangerschap zijn voor een bredere doelgroep van professionals afgestemd. Ook is de werkwijze rondom het organiseren van trainingen tussen thema's meer afgestemd en is inhoudelijk afstemming verankerd in Fiom brede overleggen met alle trainers en interventieontwikkelaars bij elkaar.

Tevens hebben we een verkenning gedaan naar nieuwe doelgroepen binnen de Fiom thema's en hebben we hun vraag en behoefte in kaart gebracht. Op basis van dit overzicht, de grootte van de groep en de urgentie van de vraag hebben we een vijftal nieuwe doelgroepen geselecteerd waarvoor we een plan van aanpak voor de ontwikkeling van een aanbod in 2022 gaan uitwerken.

3.2. Bedrijfsvoering

Doelen 2021

De interne doelen voor bedrijfsvoering 2021 waren als volgt uitgewerkt:

- Leiderschap: klimaat creëren waarin ondernemerschap wordt gestimuleerd en medewerkers worden uitgedaagd kansen te zien en benutten voor de organisatie
- Efficiency van administratieve processen en optimaliseren van stuurinformatie
- Instrumenten ontwikkelen en aanbieden waarmee medewerkers vanuit eigen regie hun doelen kunnen bereiken
- Cultuur en integratie: harmonisatie arbeidsvoorwaarden en focus op integratie programma adoptievoorzieningen binnen Fiom
- Onboardingsproces: aandacht voor het binden en boeien van nieuwe medewerkers
- Duurzaam inzetbaarheidsbeleid: vinden van balans in 'hybride' werken: op het werk en thuis op een gezonde werkplek en in een gezonde werkomgeving
- Privacy awareness: het onderhouden van de privacy reglementen en - protocollen, alsmede het verder uitwerken en verdiepen van diverse specifieke privacy onderwerpen waarbij medewerkers worden betrokken

Resultaten 2021

HR

Doel

Het doel voor 2021 en de komende jaren is dat medewerkers zich thuis voelen bij Fiom en een hoge mate van werkplezier ervaren. Er is aandacht voor zowel de fysieke veiligheid, in de vorm van inrichting van de (thuis)werkplek, als voor de mentale veiligheid waarbij gedacht kan worden aan het creëren van een open organisatiecultuur. Fiom heeft 3 kernwaarden geformuleerd: toegankelijk, verbindend en daadkrachtig. Persoonlijke ontwikkeling, eigen verantwoordelijkheid, open staan voor andere (externe) vormen van samenwerking en een wendbare houding zijn belangrijke elementen om duurzaam inzetbaar te blijven. Van de professionals van Fiom wordt verwacht dat zijzelf regie nemen over hun loopbaan.

Resultaat

In 2021 heeft Fiom een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden. Hieruit kwam een 7,4 als rapportcijfer, wat een mooi resultaat is in coronatijd en na fusietraject.

Ook is een risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Hiervoor is de risicomonitor ingezet, het branche instrument van Sociaal Werk. In de RI&E zijn onder andere de risico's beschreven op het gebied van veiligheid en psychosociale arbeidsbelasting, werkdruk, werkplezier, omgangsvormen, en agressie. Ook het thuiswerken is uitgebreid onderzocht. In een plan van aanpak zijn de thema's vanuit de RI&E verder uitgewerkt. Begin 2022 zal de toetsing plaatsvinden.

Duurzame inzetbaarheid

Het hele jaar door was er de mogelijkheid voor medewerkers om gebruik te maken van een inloopspreekuur met betrekking tot het thema duurzame inzetbaarheid. Medewerkers konden hierbij terecht met allerlei vragen over dit brede onderwerp. Het spreekuur is goed bezocht door medewerkers en heeft positief bijgedragen in het bewustmakingsproces zowel bij de organisatie als bij de individuele medewerker.

Covid-19

Ook in 2021 hadden we nog te maken met de coronacrisis. Dit had ook impact op Fiom en de manier van werken. Er werd vooral vanuit huis gewerkt. Fiom heeft in dit kader maatregelen getroffen om thuiswerken voor iedereen mogelijk te maken door het beschikbaar stellen van faciliteiten en het toekennen van een thuiswerkvergoeding. Verder is er nagedacht hoe in de toekomst na Corona er uit moet zien en wordt er gewerkt aan een Hybride regeling waarin werken thuis en op kantoor op een verantwoorde wijze kan plaatsvinden.

Deskundigheidsbevordering

Ook in 2021 hebben medewerkers individuele trainingen of opleidingen gevolgd om zich verder te ontwikkelen binnen het eigen vakgebied.

Personeelsbestand

Het aantal FTE per 31 december 2021 bedraagt 51,93. Dit aantal is verdeeld over 73 medewerkers, waarvan 44 medewerkers een contract voor onbepaalde tijd en 29 medewerkers een contract voor bepaalde tijd hadden. Per programma zien we de volgende uitsplitsing: Programma adoptievoorzieningen: 10,43 FTE, programma Ongewenste Zwangerschap: 8,79 FTE, programma Verwantschapsvragen: 16,93 FTE, inhoudelijke ondersteuning/communicatie/secretariaat/financiën/HR/Management en directie: 15,78 FTE.

In- en uitstroom

In 2021 hebben 20 medewerkers Fiom verlaten en zijn er 8 nieuwe medewerkers in dienst getreden. In verband met de opschorting van de interlandelijke adoptie zijn niet alle vacante functies bij programma adoptievoorzieningen opgevuld. Tenslotte hebben 15 studenten stage gelopen bij Fiom.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage over 2021 bedraagt 7,72%. Ten opzichte van het voorgaande jaar is stijging waarneembaar van 1,63%.

Privacy

Begin 2021 het risicoanalyse proces (data privacy impact assessment – DPIA) op het verwerken (bijzondere) persoonsgegevens van donoren en donorkinderen afgerond. Hiermee zijn de risico's in kaart gebracht en waar nodig verminderd. Voortvloeiend uit deze actie is inzichtelijk gemaakt in welke mate Fiom en haar dataverwerkende partners beschermd zijn tegen externe gebeurtenissen als het gaat de beveiliging van de data. Dit resulteerde in een penetratietest van de belangrijkste verwerkers. Hierbij werd vastgesteld dat de omgeving goed is beschermd en de vastgelegde procedures voldeden. Onderstaande acties hebben gedurende het verslagjaar plaatsgevonden:

- Privacy beoordeling op het thuiswerkbeleid
- Het protocol Afstand ter adoptie heeft een privacy analyse gehad
- De verwerkingsregisters van voormalige stichting adoptievoorzieningen is samengevoegd met het bestaande register van Fiom
- Protocol melding datalekken heeft een update gehad
- Het externe privacystatement is op punten aangepast
- Het proces inzage van adoptiedossiers is geanalyseerd en op punten verhelderd
- De voorwaarden die gelden op de inschrijving van donorkinderen en donoren in de KID-DNA databank is gewijzigd op een aantal onderdelen met als doel deze voorwaarden scherper te krijgen.
- De dienst Zoeken naar familie zal op een efficiëntere wijze worden ingericht en in 2021 is hiermee een start gemaakt. De verwachting is dat eind 2022 dit zal worden voltooid.

In 2021 had Fiom te maken met in totaal 7 datalekken waarvan er 4 gemeld zijn aan de Autoriteit Persoonsgegevens. De 3 resterende worden aangemerkt als incident en zijn als zodanig vastgelegd in het register. Bijna alle datalekken zijn het gevolg van het verkeerd sturen van een mail (of mails) aan derden (niet-betrokkenen). In het aankomend verslagjaar zal er een additionele instructie plaatsvinden met betrekking tot het datalekprotocol en het gebruik van beveiligde mail.

Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht is constant geweest en bestond uit:

De heer drs. G.H.E. Mevis, voorzitter

De heer mr. M.J.I. Assink, lid

De heer prof. dr. F.A.M.M. Koenraadt, lid

Mevrouw E. Roskes, lid

De heer drs. A.J. Schutgens RA

De Raad van Toezicht heeft het afgelopen jaar 7 reguliere vergaderingen gehouden, waaronder eenmaal een vergadering gecombineerd met een programma waarbij medewerkers van Fiom presentaties verzorgden over hun werk en aandachtsgebieden.

De Raad van Toezicht heeft zich onder meer bezig gehouden met de volgende onderwerpen:

- Bespreking jaarrekening 2020 en accountantsverslag 2020
- Goedkeuring jaarrekening 2020
- Vaststellen jaarverslag 2020
- Goedkeuring jaarplan 2022
- Bespreking maand- en kwartaalrapportages 2021
- Strategische koers
- Visie op toezicht

De herziening van de missie, visie en het strategische meerjarenbeleid waren een terugkerend onderwerp van gesprek. Daarnaast is er besloten over de visie op toezicht en het reglement Raad van Toezicht. Naast de reguliere vergaderingen hebben er frequent bilaterale gesprekken plaats gevonden tussen de directeur-bestuurder en een afvaardiging van de leden van de Raad van Toezicht, afhankelijk van het onderwerp.

Vergoeding Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht ontvingen in 2021 een vergoeding welke conform de normering van Sociaal Werk Nederland is.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad heeft zevenmaal een reguliere vergadering met de directeur-bestuurder gehouden. Er is steeds op een open en constructieve wijze overleg gevoerd.

In 2021 is er één adviesaanvraag en één instemmingsaanvraag ingediend bij de ondernemingsraad. De adviesaanvraag betrof het samenwerken met een reclamebureau voor het ontwerp van de nieuwe huisstijl. De instemmingsaanvraag ging over het invoeren van een agressieprotocol. Op beide aanvragen is positief gereageerd.

Onderwerpen van gesprek tijdens de vergaderingen waren de uniformering en actualisering van de arbeidsovereenkomsten, het medewerkers tevredenheidonderzoek (MTO) en de tijdelijke thuiswerkregeling in verband met COVID-19 maatregelen. De bijbehorende advies- en instemmingsaanvragen worden in 2022 geformaliseerd.

Met het vertrek van 3 leden zijn er in 2021 verkiezingen gehouden. Dit heeft gezorgd voor een drietal nieuwe leden uit verschillende teams.

Klachtencommissie

Fiom heeft een externe klachtencommissie die formele klachten van cliënten en cursisten in behandeling nemen. De klachtencommissie bestaat uit de volgende leden:

Mevrouw	5.1.2e
De heer	
De heer	5.1.2e

De samenstelling is sinds 2015 constant te noemen. De vacatures zullen in 2022 vacant komen.

In 2021 zijn er 2 formele klachten ingediend bij de externe klachtencommissie. Bij de klachten stond de dienstverlening centraal. Hoewel niet alle onderdelen van de klachten die uit meerdere aspecten bestonden gegrond zijn verklaard, is in alle gevallen besloten om het advies van de externe klachtencommissie ter verbetering van de dienstverlening op te volgen.